

บทที่ 6

กระบวนการถ่ายทอด คุณลักษณะไทย คุณค่า ในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะไทย คุณค่า แลกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว
กระบี่กระบองที่ควรสืบทอดต่อไปในอนาคต มีรายละเอียดดังนี้

6.1 วิวัฒนาการของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทย

วิวัฒนาการของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย
ถึงรัตนโกสินทร์ โดยได้สรุปภาพของวิวัฒนาการ เป็น 3 ระยะใหญ่ ๆ ได้แก่ ระยะที่ 1 สมัยกรุงสุโขทัย-
สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระยะที่ 2 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว-สมัย
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ระยะที่ 3 สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว-สมัยสมเด็จพระ
พระปรมาภิไธยมหามกุฏมุนีพหลอดุลยเดช (พ.ศ.2533) การแบ่งวิวัฒนาการออกเป็น 3 ระยะนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้
ความเห็นสนับสนุนข้อมูลของผู้วิจัยและเสนอแนะว่าควรจะใช้การเรียกชื่อยุคตามเหตุการณ์การของการแบ่ง
ยุคมากกว่าตามผลผลิตในยุคนั้น ดังนี้

...ในส่วนสุโขทัยกับส่วนอยุธยาควรแบ่งกันให้ชัดเจน...สุโขทัยใช้ศึกษาจากศิลาจารึก
วัดศรีชุม หรืออื่น ๆ ...อยุธยา...จัดเก็บความจากพงศาวดารในการใช้อาวุธต่าง ๆ นำมา
วิเคราะห์...ยุครัตนโกสินทร์ยังทำสงครามแบบโบราณมาจนถึงกลางรัชกาลที่ 4 จากนั้นมา
พระมหากษัตริย์ยังต้องทรงเป็นชัตติยะ คือ นักรบ รัชกาลที่ 5 ทรงฝึกกระบวนการอาวุธ...
และเป็นพระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายที่ร่ำขอถวายเป็นพหูบุชาที่พระบาทสระบุรี รัชกาลที่
6 ก็ทรงหัดมวยปล้ำ...ฉะนั้นส่วนเหล่านี้จะแบ่งที่เรียสออกไปได้ตามวิธีการที่เห็นภาพชัด...

(จุลทัศน์ พยาฆรานนท์, 6 มีนาคม 2541)

จากความคิดเห็นของ จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ดังกล่าว ผู้วิจัยเรียกกระยะ
ของวิวัฒนาการศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทย ดังนี้ ระยะที่ 1 สมัยกรุงสุโขทัย - สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
ตอนต้น (รัชกาลที่ 4) เป็นระยะการรบและการทหารสมัยโบราณ ระยะที่ 2 สมัยพระบาทสมเด็จพระ

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว - สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นระยะเริ่มการรบและการทหารสมัยใหม่ และระยะที่ 3 สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว - สมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (พ.ศ. 2533) เป็นระยะการรบและการทหารสมัยใหม่

6.2 คุณลักษณะไทยในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองในอนาคต

คุณลักษณะไทยในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ คุณสมบัติประจำตน และแนวการดำเนินชีวิต จากการศึกษาพบว่า แต่ละเรื่องมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.2.1 คุณสมบัติประจำตน ประกอบด้วย ความกตัญญูทเวที ความวิริยะ (บากบั่น กล้าหาญ) ความมีขันติ (อดทน เข้มแข็ง)

1) ความกตัญญูทเวที อันได้แก่ ความระลึกถึงคุณของผู้อื่น และการตอบแทนคุณท่านปรากฏให้เห็นในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองดังนี้

1.1) แบบแผนการแสดง เริ่มจากการถวายบังคม อันแสดงถึงความระลึกถึงคุณของพระมหากษัตริย์ที่ปกครองให้ประชาชนชาวไทยได้อยู่เย็นเป็นสุข คนไทยจึงตอบแทนคุณท่านด้วยการแสดงความจงรักภักดี ซึ่งแสดงออกทางกายเป็นประการแรกด้วยการถวายความเคารพ ต่อมาได้แก่การขึ้นพรหมและการรำไม้รำ หรือการรำอาวุธ อันเป็นเวลาของการระลึกนึกถึงคุณครูบาอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้

1.2) แบบแผนการเรียน ประกอบด้วย การยกครู คือการอ่อนน้อมถ่อมตน ขอเป็นศิษย์รับความรู้และรับการสั่งสอนจากครูด้วยดี พิธีการไหว้ครูประจำปีเป็นการแสดงความระลึกถึงคุณครูที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ศิษย์ เป็นการระลึกถึงทั้งครูที่ล่วงลับไปแล้วและครูที่ยังมีชีวิต การไหว้ครูก่อนแสดง เป็นพิธีการไหว้ครูก่อนทำการแสดงในแต่ละครั้ง เพื่อระลึกนึกถึงคุณครู เป็นการสร้างความมั่นใจ และกำลังในในการต่อสู้ การยกครูและไหว้ครูนี้ ผู้เรียนจะแสดงออกโดยผ่านพิธีการแสดงออกทางกายอันเป็นสิ่งที่บอกถึงความเคารพครูที่เกิดจากใจ โดยผู้เข้าพิธีจะต้องคิดเสมอว่า การแสดงความระลึกถึงคุณครูและตอบแทนคุณครูนี้ ผู้เรียนจะกระทำด้วยการประพฤติตนเป็นคนดีตามคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์

นอกจากนี้ลักษณะของการปฏิบัติต่ออาวุธหรืออุปกรณ์ในการเรียนที่ต้องให้ความเคารพ เพราะถือว่าอาวุธเหล่านั้นเป็นเสมือนหนึ่งครูที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติต่ออาวุธโดยทาม ข้าม ทามเหยียบ ทามเตะ ทามวางในที่ไม่สมควร เป็นต้น

ความกตัญญูทเวทีเป็นคุณลักษณะที่ควรจะมีต่อไป เพราะเป็นธรรมที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ข้อมูลจากการศึกษาที่สนับสนุนคุณลักษณะไทย เรื่องของความกตัญญูทเวที มีดังนี้

...อาจารย์ภาคถือเรื่องระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความกตัญญูทเวทีอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นการดีอบรมใจ...ต้องทำทุกปี มีระเบียบขั้นตอนว่าทำอย่างไร...

(วรศักดิ์ เพียรชอบ, 9 มกราคม 2540)

...เมื่อเรียนไปได้สักระยะหนึ่ง ท่านอาจารย์ภาคท่านก็จะมาทำพิธีไหว้ครูให้...ท่านเข้มงวดเรื่องการปฏิบัติต่ออาจารย์มาก โดยให้เหตุผลว่าอุปกรณ์ที่เราใช้เรียนก็ต้องถือว่าเป็นครู ดังนั้น ห้ามนำไปวางที่ไม่เหมาะสม ห้ามข้าม...ถือว่าเป็นครู สิ่งที่น่ามาใส่ใจเรียน ทำให้เราเกิดความรู้ถูกต้องถือว่าเป็นครู... เมื่อผมสอนลูกศิษย์...ปรัชญาของผมคือสอนคนก่อนสอนกีฬา...ต้องให้รู้ว่าครูคือใคร...ในอดีตเวลาเราเรียนหนังสือจะถูกเน้นเรื่องความเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่ ครู จะต้องดูแล ต้องตอบแทนพระคุณ จะต้องนอบน้อมถ่อมตน...เราจะสอนให้เขามีจิตใจ อ่อนน้อม...ต้องเริ่มจากกายก่อน รู้จักการไหว้...ไม่ก้าวจากร่างกายก่อน แล้วไปถึงจิตใจ...

(วิชิต ชีเชิญ, 23 กันยายน 2540)

...ไหว้ครูหมายถึงว่า เมื่อเริ่มก็ต้องมีจิตใจต้องระลึกนึกถึงครูบาอาจารย์...

(ณรงค์ แดงสะอาด, 13 มิถุนายน 2540)

...พิธีการไหว้ครู มีแต่ไม่ค่อยถือมาก คุณพ่อไม่ค่อยถือ ถือความตั้งใจมากกว่า แต่ก็ไม่ได้ถึงยังดงมีการกระทำ...ผู้ที่จะเป็นครูจะได้รับการครอบอาวุธ...

(ทองหล่อ ไตรรัตน์, 18 กันยายน 2540)

...การไหว้ครูของหลวงวิศาลดรุณกร...จะมีการมอบอาวุธเรียกว่า ครอบอาวุธ...และจะมีการแสดงของรุ่นพี่ มีการไหว้ครูทุกปี...

(สุจินต์ จารุรักษ์, 1 สิงหาคม 2540)

...คนไทยเคารพครู ก่อนจะทำอะไรคนไทยจะไหว้ครู ครูคนแรกของไทยคือพ่อแม่ แล้วใครก็ตามที่ทำให้คนไทยเกิดความรู้ความเข้าใจ คนไทยจะไหว้ทั้งหมดเพราะถือว่าเป็นครู...

(วิชิต ชีเชิญ, 6 มีนาคม 2541)

...พยายามทำไหว้ครูทุกปี เพราะเป็นความเชื่อของนักกระบี่ ถ้าปีไหนไม่ทำแล้วรู้สึก
ไม่สบายใจ...

(ผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย,
2 สิงหาคม 2540)

...ไหว้ครูทุกปีเนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาใหม่ก็ต้องทำพิธีไหว้ครู ครอบครู ...เราไหว้เพื่อ
ระลึกถึงครูบาอาจารย์สมัยเก่า ไม่ให้ลืมพระคุณ ผู้ที่สร้างวิชาขึ้นมา...

(ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง,
18 สิงหาคม 2540)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การแสดงความกตัญญูทวดเทวีในปัจจุบันปรากฏให้เห็นชัดเจนเฉพาะใน
พิธีกรรมของการไหว้ครู ซึ่งถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบเนื่องกันมาในครูสายต่าง ๆ เช่น สายของอาจารย์
นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ที่ค่อนข้างจะเคร่งครัดและมีการวางแผนปฏิบัติเป็นระเบียบแบบแผน ทั้งการ
ไหว้ครูก่อนแสดง และพิธีการไหว้ครูประจำปี เพื่อให้ผู้เรียนทราบแนวทางในการปฏิบัติเพื่อเผยแพร่ต่อไป
สายของนาวาตรีจรรยา ไตรรัตน์ และสายของหลวงวิศาลดรุณกร มีการไหว้ครูตามประเพณีเช่นกัน แต่ไม่ได้
เขียนระเบียบปฏิบัติแน่นอน ซึ่งครูแต่ละท่านได้ให้เหตุผลและความคิดเห็นต่อพิธีการไหว้ครูแตกต่างกันไป

ปัจจุบันพิธีการไหว้ครูเพื่อเป็นสื่อในการแสดงความกตัญญูทวดเทวีได้ลดบทบาทและลดความ
สำคัญลง ในสนามที่ศึกษาบางแห่งไม่ปรากฏพิธีนี้ ในบางสนามที่ปรากฏพิธีไหว้ครูก็เป็นเพียงการปฏิบัติตาม
ธรรมเนียมเท่านั้นไม่มีการแสดงหรืออธิบายให้ผู้เข้าร่วมพิธีมีความเข้าใจถึงความหมายของการกระทำพิธี
ไหว้ครู สำหรับลำดับขั้นการแสดงเนื่องจากเป็นแบบแผนที่มีกำหนดไว้แน่นอน ทั้งการถวายบังคม การขึ้น
พรหม และการรำไม้รำ ผู้เล่นจึงมีการปฏิบัติสืบทอดต่อมา แต่ไม่มีการอธิบายเหตุผลในการกระทำตามขั้น
ตอนต่าง ๆ เช่น เหตุผลของการขึ้นพรหมก่อนการต่อสู้ ดังนั้นสิ่งที่แสดงจึงเป็นเพียงรูปแบบของการปฏิบัติ
ตามระเบียบที่เคยเป็นมาเท่านั้น

ดังนั้นในการที่จะดำรงไว้ซึ่งคุณลักษณะไทย ด้านกตัญญูทวดเทวีจะต้องมีการอธิบายให้เข้าใจถึง
ความหมายในการกระทำ ทั้งพิธีการไหว้ครู การถวายบังคม การขึ้นพรหม และการรำไม้รำให้ชัดเจน จึงจะ
สามารถใช้กิจกรรมดังกล่าวเป็นสื่อในการสร้างความกตัญญูให้แก่ผู้เรียน

2) ความวิริยะ (บากบั่น กล้าหาญ) ความบากบั่นพยายามและความกล้าหาญของผู้เรียน เป็น
คุณลักษณะที่ปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3) การมีขันติ (อดทน เข้มแข็ง) คุณลักษณะของความอดทน เข้มแข็ง เป็นคุณลักษณะที่ปรากฏทั้งในอดีต และปัจจุบัน

คุณลักษณะทั้งความวิริยะ และการมีขันติปรากฏ ให้เห็นได้จากข้อมูลต่อไปนี้

...ลักษณะต้องแข็งแรง...ต้องอดทนเป็นพิเศษ ถ้าเราไม่อดทน เราก็ไม่ได้ ท่านจะพูดเสมอ...

(ชานาญ เสตะกัลมภ์, 16 กันยายน 2540)

...ในฐานะผมเคยอบรมโค้ชมา ปรัชญาของโค้ชนี้ ชั่วโมงหนึ่งต้องทำหลาย ๆ เทียว วันหนึ่งทำหลาย ๆ ชั่วโมง สัปดาห์หนึ่งทำหลาย ๆ วัน เดือนหนึ่งทำหลาย ๆ สัปดาห์ แล้วปีหนึ่งทำหลาย ๆ เดือน แล้วก็หลาย ๆ ปีจึงจะประสบความสำเร็จ...ไม่ใช่ว่าเรียนกันแต่ปี หรือสองปีแล้วจะเก่งไม่ใช่...

(วิชิต ชีเชิญ, 23 กันยายน 2540)

...เอกภพของนาฏศิลป์มาประยุกต์นะ การเรียนนาฏศิลป์ที่ทำซ้ำ เช่น โบกมือพันครั้ง มันเป็นการฝึกกล้ามเนื้อ จนกระทั่งไม่ต้องสั่งการ...ทำซ้ำจนกระทั่งมันแม่นยำไปหมด เพราะไม่ต้องสั่งการ...มันเป็นสัญชาตญาณ...แล้วแม่นยำด้วย...ถ้าจะสั่งการโดยสมอง มันซ้ำมากเลยถูกพันคอขาดไปแล้ว...

(สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 6 มีนาคม 2541)

...รุ่นที่จะดูใจรุ่นน้องก่อนว่ามีความสนใจ มีความมานะ พยายามบากบั่นมากน้อยแค่ไหน เขาดูใจก่อนจึงจะสอน...ผมதியานี้ ผมจะใช้วิธีจุดรูป 1ดอกปักแล้วதியายไปด้วย จนกว่า รูปจะหมดดอก...บางครั้งนัดมาตี 4 บ้าง ตี 1 บ้าง...

(ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง, 18 สิงหาคม 2540)

จากข้อมูลแสดงว่าคุณลักษณะของความบากบั่น กล้าหาญ อดทน เข้มแข็ง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเรียนศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งลักษณะของคนไทยนั้นการแสดงออกถึงความเข้มแข็ง กล้าหาญ ไม่ได้แสดงด้วยความแข็งกระด้าง ก้าวร้าว แต่ต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน และรู้จักการกระทำอันควรแก่บุคคลและเวลา

คุณลักษณะทั้ง 2 ประการนี้ เป็นคุณลักษณะที่ควรดำรงไว้ในอนาคต เพราะเป็นสิ่งที่คู่กับการเรียนศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ เป็นคุณลักษณะของคนไทยที่ได้รับการอบรมตามคำสอนของพระพุทธศาสนาให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในบุคคล เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้

6.2.2 แนวการดำเนินชีวิต แนวการดำเนินชีวิตจากศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองพบว่า ประกอบด้วย ความสามัคคี และพรหมวิหารสี่ อันประกอบด้วย เมตตา คือ ความมีไมตรีจิตและการมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น กรุณา คือ การปรารถนาจะช่วยปลดปล่อยทุกข์ มุทิตา คือ ความยินดีด้วยพลอยส่งเสริม อุเบกขา คือ การให้บุคคลนั้นรับผลตามกรรมตามวินัย ดังข้อมูลที่ปรากฏต่อไปนี้

1) ความสามัคคี เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรักในหมู่คณะ โดยเริ่มจากสังคมากรุปเล็ก ๆ ในกลุ่มเพื่อน ชมรม โรงเรียน ซึ่งจะเป็นผลไปจนถึงสังคมากรุปใหญ่ ดังนี้

...รักกันมากเลย สามัคคีกันมากกว่ากีฬาทุกประเภท...รักแบบทำให้เป็นคนดี อันไหนไม่ดีจะดึงกันไว้...กีฬาพวกนี้ต้องสอนกัน เทคนิคของตัวมีอะไรต้องบอกไป เกือบไว้ไม่ได้ เพราะต่อไปอาจจะพันกับรุ่นพี่ได้ รุ่นน้องได้ เล่นกันได้หมด...

(ชานัญ เสดะกลัมภ์, 16 กันยายน 2540)

...เพื่อนกลุ่มนี้จะไม่เหมือนกับเพื่อนกลุ่มอื่น คือจะมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกัน รู้สึกรักกันจริง ๆ ...นักกระบี่กระบองด้วยกัน จะต้องเอื้อเฟื้อกัน เพราะต้องเล่นคู่กัน...จะเก่งคนเดียวไม่ได้ ...ถ้าเกิดเก่งคนเดียวคนอื่นพลาด คนอื่นก็เจ็บตัว มันจึงรู้สึกจริงใจผูกพัน ใครผิดพลาดตรงไหนก็ตักเตือนกันได้ โดยที่ไม่รู้สึกตะขิดตะขวงใจว่าเพื่อนจะดีเกินหน้า...กระบี่กระบองเดิมพันด้วยความปลอดภัยของอีกฝ่ายของเพื่อน ๆ ทุกคน...

(ผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม, 28 กรกฎาคม 2540)

ความสามัคคีเป็นธรรมะในสังคมาที่สำคัญมาก การฝึกความสามัคคีให้เกิดขึ้นในบุคคล จึงมีความจำเป็น และจากการให้ความคิดเห็นของครูอาวุโส และครูปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะข้อนี้เป็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องปรากฏในผู้เรียนในอนาคต

2) พรหมวิหารสี่ ธรรมของพรหมวิหารสี่แสดงให้เห็นเป็นเครื่องหมายเตือนใจให้ผู้เล่นระลึกถึงธรรมะที่ใช้ในการอยู่ร่วมกันของสังคมาปรากฏในขั้นตอนของการขึ้นพรหมในกระบี่กระบองที่ครูในสมัยโบราณจะอบรมให้ผู้เล่นกระบี่กระบองมีพรหมวิหารสี่ในใจ แต่ธรรมะในพรหมวิหารสี่ที่ได้รับการสอนและการถ่ายทอดชัดเจนที่สุดคือ ความเมตตา อันได้แก่ ความมีไมตรีจิต ไม่คิดนำความรู้อันไปเบียดเบียนบุคคลอื่น

เป็นข้อปฏิบัติที่ครูอาจารย์จะสั่งสอนสืบทอดกันมาทุกยุค แต่ปัจจุบันผู้สอนไม่ได้อธิบายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจให้ชัดเจนเกี่ยวกับเหตุผลของการขึ้นพรหม ตัวอย่างของความสำคัญของการขึ้นพรหมมีดังข้อมูลต่อไปนี้

...อันแรกคือจิตใจ เป็นกระบี่กระบองแล้วไม่ยากสู้กับใคร...อบรมจิตใจนี้สำคัญ ต่อให้เด็กรู้ค่าของการต่อสู้ เราเรียนไปนี้เราไม่ได้เรียนไปทำร้ายใคร เราเรียนไว้เพื่อป้องกันตัวเรา...

(ทองหล่อ ไตรรัตน์, 18 กันยายน 2540)

...วิชาพวกนี้เหมือนดาบสองคม...ลูกศิษย์ผมจะหลีกเลียง...ชี้แจงเหตุผล อะไรควรทำ...เรียนวิชานี้ต้องสงบเสงี่ยมเจียมตัวให้คนพบไม่หมั่นไส้ ถ้าหมั่นไส้เขาวิชาจะไม่สู้ทางตรงแต่ละลอบทำร้าย...ส่วนใหญ่จะประพฤติติ...

(บุญธรรม เจริญสุข, 8 ตุลาคม 2540)

...ดาบนี้จะสอนอยู่ตลอดเวลา เข้าสมองตลอดเวลา...เรียนแล้ว อย่าไปรังแกใครนะ ...อาจารย์สอนว่าให้พูด ให้หนี ให้ว่อก่อน ใจเย็น ไม่ให้ต่อสู้ ไม่ให้เขารู้ว่าเราเป็นวิชา อันดับแรกคือไม่สู้...ไม่ให้เขารู้ว่าเราเป็นวิชา อันดับแรกคือไม่สู้... ถ้าเป็นนักเลงต้องทิ้งนิสัยนักเลงให้หมด...สอนให้อย่าอีกเทิม เก็บไว้ใช้เมื่อคราวจำเป็นจริง ๆ ให้เย็นไว้เก็บไว้ในใจ หนีเสีย ถ้าจนตรอกจึงจะสู้ ตั้งสติแล้วสู้...

(ชานาญ เสดะกลัมภ์, 16 กันยายน 2540)

...ผู้ที่ค่อนข้างจะก้าวร้าว เป็นนักเลง... พอมาสัมผัสกับกระบี่กระบอง...กลุ่มนี้สุภาพขึ้นค่อนข้างจะหนีกับสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหา เขาได้เริ่มเรียนรู้แล้วว่า การต่อสู้การใส่กำลังกันนั้นมีโอกาสที่จะเจ็บทั้งคู่เจ็บน้อย เจ็บมาก เกิดคำพูดที่ระมัดระวัง...ความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ป้องกันตัว คงจะต้องสืบเชื่อมโยงไปถึงศาสตร์อื่นด้วย ในสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด การเป็นนักแก้ปัญหา นักวางแผน นักปกครอง...

(วิจิต ชีเชิญ, 6 มีนาคม 2541)

สมัยนี้หมดสมัยแล้วที่สอนให้เด็กมาคน...สอนให้เขาเข้าใจสอนเรียนต่อสู้ป้องกันตัว สมัยนี้การต่อสู้ป้องกันตัวไม่ใช่ผลกำลังแล้ว ใช้สมอง ไหวพริบ แก้ปัญหา...นักกระบี่กระบองโชว์ได้แต่ต้องป้องกันตัวได้ด้วย...

(ทองหล่อ ไตรรัตน์, 6 มีนาคม 2541)

จากข้อมูลจะเห็นว่าคุณลักษณะของการดำเนินชีวิตของคนไทยจะปรากฏในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองภายใต้แนวคิดคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

...คุณลักษณะไทยต้องเป็นลักษณะที่ให้คุณ และสร้างประโยชน์ โดยเฉพาะหลักการสำคัญของคนไทยคือ การละวางสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร...

(บุญช่วย โสวัตร, 6 มีนาคม 2541)

ซึ่งคุณลักษณะไทยที่กล่าวมาข้างต้นคือ ลักษณะที่เป็นคุณและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างชัดเจน และเป็นธรรมะที่ควรดำรงรักษาไว้และควรมีการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องของความกรุณา มุทิตา และอุเบกขาเพิ่มเติมด้วย

6.3 คุณค่าของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง

คุณค่าของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองประกอบด้วย คุณค่าในตัววิชาเอง คุณค่าในผู้เรียน และคุณค่าในสังคม ซึ่งในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

...ประเด็นที่หนึ่ง คือคุณค่าของคุณลักษณะไทย ประเด็นที่สอง คือคุณค่าของการถ่ายทอดวิชาการต่อสู้นั้น มันเป็นมรดกของคนในอดีต และมันเป็นสมบัติของชาติ มันจะมีคุณค่าที่มันเป็นสมบัติของชาติ... ประเด็นถัดไปคือมีคุณค่าในตัวเอง และ สุดท้ายคือคุณค่าของผู้ได้รับการเรียนรู้และฝึกหัด...

(จุลทัศน์ พยาฆรานนท์, 6 มีนาคม 2541)

...คุณค่าของกระบี่กระบอง เพื่อกระบี่กระบอง...และมีอานิสงส์ต่อเนื่อง...เช่น เมื่อเรียนแล้วได้รำ...ได้รบ ทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับดนตรีไทย และการรำมากขึ้น เริ่มเข้าใจอะไรมากขึ้น...อานิสงส์ตรงนี้สำคัญเหมือนกัน สำคัญพอ ๆ กับที่จบในเนื้อตัวของตัวเอง คือเป็นไปสู่สิ่งอื่น...

(สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 6 มีนาคม 2541)

...คุณค่าของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวนั้นเมื่ออยู่ในตัวแล้ว มันมีอยู่ในตัวมากมาย แม้กระทั่งตั้งแต่การได้มีโอกาสได้ช่วยเหลือตัวเองให้ปลอดภัย จนกระทั่งลือไปสู่ความเป็น

อารยะสังคม ความเป็นอารยะสังคมตรงนี้ไม่ได้อยู่ที่การต่อสู้ แต่ว่าอยู่ที่ขั้นตอนและกระบวนการรายละเอียดที่มีการสั่งสม สั่งสอนต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ...

(บุญช่วย โสวัตร, 6 มีนาคม 2541)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวมาได้สนับสนุนคุณค่าในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองใน 3 ด้าน คือ คุณค่าในวิชา คุณค่าในผู้เรียน และคุณค่าในสังคม เมื่อพิจารณาคุณค่าในหลักของทฤษฎีคุณวิทยา โดยเฉพาะด้านสุนทรีย์ หรือความงาม ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่า "สุนทรีย์" ในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองจะพบได้จากเครื่องไม้ฯ และการแสดงออกของท่าทางการรำและท่าทางการต่อสู้ประกอบจังหวะดนตรีนั้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

...หลาย ๆ คนที่สังเกตเห็นมีความชื่นชมของสิ่งสวย ๆ งาม ๆ ...ไม้รำที่เรียนกัน มีมวย ตัดมาแล้วเอาหนังสือตัวหนา ๆ มาทำกระบี่...เขียนเป็นลวดลายประดับประดา...ไม้รำจากสำนักดาบศรีไตรรัตน์สวยงามมาก...ความมีสุนทรีย์ของคนไทยที่รู้จักเอาดนตรีมาประกอบการเล่นกีฬา...มีมาเกือบพันปีแล้ว...

(วิจิต ชีเชิญ, 6 มีนาคม 2541)

...ไม่ใช่มีความสำคัญแต่ดาบอย่างเดียว ดนตรีมีความสำคัญ ท่ารำรำมีความสำคัญ ท่าต่อสู้มีความสำคัญ...นักกระบี่กระบองเอาท่ามาจากนาฏศิลป์ ท่าจากนาฏศิลป์ก็เอามาจากท่ากระบี่กระบอง เหมือนกับเราเอื้อเพื่อกัน...

(สิริชัยชาญ พักจำรูญ, 6 มีนาคม 41)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า คุณค่าทางด้านสุนทรีย์ เป็นคุณค่าที่ควรจะให้มีความสำคัญในการสืบทอดในอนาคต ไม่น้อยกว่าคุณค่าทางด้านจริยะ

คุณค่าของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวเป็นคุณค่าที่มีอยู่ในตนเองไม่เปลี่ยนแปลง แต่ถ้าผู้นำความรู้ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวมาใช้ ไม่เข้าใจ และนำมาใช้ไม่ถูกต้อง คุณค่าบางประการอาจจะไม่ปรากฏให้เห็นดังเช่นคุณค่าทางสุนทรีย์ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นในอนาคตการดำรงคุณค่าของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง ควรเป็นการดำรงคุณค่าในตัววิชา คุณค่าในผู้เรียน และคุณค่าในสังคมให้ครบถ้วน

6.4 กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง

กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองในอนาคตนั้น ควรมีลักษณะดังนี้

6.4.1 วัตถุประสงค์ของกระบวนการถ่ายทอด

การถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองในอนาคตนั้น ควรมีวัตถุประสงค์ 2 ลักษณะคือ

- 1) กระบี่กระบองเพื่อกระบี่กระบอง คือ เรียนกระบี่กระบองเพื่อให้เป็นกระบี่กระบอง สามารถใช้ในการป้องกันตัวได้ และใช้ในการแสดงได้ ในที่นี้กระบี่กระบองจะเป็นจุดหมาย (ends)
- 2) กระบี่กระบองเพื่อนำไปสู่สิ่งอื่น คือ เรียนกระบี่กระบองแล้วสามารถพัฒนาผู้เรียน เชื่อมโยงไปสู่เรื่องอื่น ๆ เช่น นำไปสู่ความเข้าใจ และซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงอื่น หรือเพื่อเป็นสื่อ พัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ในที่นี้กระบี่กระบองจะเป็นมรรควิถี (means)

ดังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อไปนี้

...ปัจจุบันเรามุ่งสอนแต่ในแง่ของการสอนกระบี่กระบองเพื่อกระบี่กระบองแต่เพียงอย่างเดียว แต่เราไม่ได้สอนศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวเพื่อพัฒนาบุคคลเท่าที่ควร...เราไม่สามารถสอนให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้...

(วรศักดิ์ เพียรชอบ, 6 มีนาคม 2541)

...กระบี่กระบองโชว์ได้ แต่ต้องป้องกันตัวได้...ให้เขาเรียนแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้...

(ทองหล่อ ไตรรัตน์, 6 มีนาคม 2541)

...การต่อสู้ป้องกันตัวมี 2 มิติ... คืออันที่หนึ่งเบ็ดเสร็จในตัวเอง อันที่สอง คุณประโยชน์ วิธีการ กระบวนการนี้เพื่อกระบี่กระบอง อีกอันหนึ่งเอากระบี่กระบองไปใช้หรือมีอันที่สอง ต่อเนื่อง เช่น เมื่อเราจัดหลักสูตรนาฏศิลป์ โดยเฉพาะเด็กผู้ชายไปหัดให้รำไทย ธรรมชาติเขาจับไม่ได้...แต่เมื่อไปเรียนกระบี่กระบอง ได้รำ ได้ดีได้รบ... เขามีทัศนคติเปลี่ยนไปในเรื่องการรำและดนตรีไทย เขายอมรับได้และเริ่มเข้าใจ...อันที่สองตรงนี้สำคัญพอ ๆ กับ ตัวที่มันจบในเนื้อของมันเอง คือไปสู่สิ่งอื่น...

(สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 6 มีนาคม 2541)

...คนเรียนเขารู้ว่าการต่อสู้นี้จะเก่งอย่างไร มันก็อดเจ็บตัวไม่ได้ มันจะพลาดพลั้ง แล้วเขาก็รู้ว่าสิ่งที่เขาเองไปใช้มันอันตราย ถึงตัวเองจะเก่งแต่ก็เหมือนกับสาดน้ำเข้าหากัน.. เกิดความรู้สึกวาระมัดระวัง ประมาทไม่ได้ ทางที่ดีที่สุดอย่าไปมีเรื่อง...จะกลายเป็นคนเรียบร้อย เป็นคนที่รอบคอบ ไม่ประมาท สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้...รู้จักการประมาณตัว เหมือนเราเป็นนักต่อสู้ต้องประเมินคู่ต่อสู้ว่าเขามีความเก่งเหมือนเรา อย่าประมาท ดังนั้นทำให้เป็นคนที่ยอมรับคนทุกคนมีดีในตัวอย่าไปประมาทเขา...เมื่อนำตัวนี้ไปสอนเด็กจะทำให้เขาไม่เย่อหยิ่ง เป็นคนไม่ประมาท...

(วิจิต ชีเจริญ, 23 กันยายน 2540)

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงการสอนที่ใช้กระบวนของเป็นทั้งจุดมุ่งหมาย และเป็นทั้งมรรควิธี จึงจะสามารถทำให้กระบวนของเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยที่มีคุณค่า และมีความหมายต่อสังคมในปัจจุบัน

6.4.2 ผู้ถ่ายทอดความรู้

ผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชากระบวนของอย่างแท้จริง จึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้อง บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ปัญหาของผู้ถ่ายทอดความรู้ที่พบในปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นดังนี้

...การสอนบางแห่งผู้สอนบางคนพยายามจะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเดียว จนกระทั่งสิ่งซึ่งควรจะเป็นในสภาพจริง...โบราณกาลสอนอย่างไร ก็จะสอนอย่างนี้ตลอดไป โดยไม่พยายามดัดแปลงให้กิจกรรมการสอนนั้น มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น หรือมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น...

(วรศักดิ์ เพียรชอบ, 6 มีนาคม 2541)

...ครูสอนพลศึกษาโดนบังคับให้สอนกระบวนของ แต่ที่เขาเรียนมานี้เขาเรียนเพื่อผ่าน ก็บังคับอยู่ในหลักสูตรนะ แต่ยังไม่เตรียมอะไรพร้อมเลย...ครูก็บ่น "ผมถูกบังคับ" ก็ไม่รู้จะทำอย่างไรก็ต้องสอน พอสอนก็มีแต่ร้ายอย่างเดียว...

(ทองหล่อ ไตรรัตน์, 6 มีนาคม 2541)

...เวลาเราสอนกระบวนของในโรงเรียนมัธยม ข้อแรกเลยคือผู้สอนเองไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนเองกว่าจะผ่านหลักสูตรพลศึกษามาในอดีต แล้วมาบรรจุเป็นครูพลได้นี่หลายคน

ตกกระป๋องของมาแล้ว จำเป็นจำใจต้องสอนวิชาการกระป๋องของ เพราะฉะนั้นลูกศิษย์ก็ไม่เชื่อมาตั้งแต่ต้นมือแล้ว...คนที่สอนกระป๋องของทุกวันนี้มือไม่ถึง เมื่อมือไม่ถึงเวลาไปปฏิบัติในโรงเรียนก็ดี ในสถาบันต่าง ๆ ก็ตาม มันแทนที่ที่น่าสนใจ มันเลยชวนเบื่อ...

(นพดล เจนอักษร, 6 มีนาคม 2541)

...เรื่องนั้นผมว่าครูผู้สอนจะต้อง หนึ่งใจรัก จะต้องรักที่พยายามอนุรักษ์ศิลปะอันนี้ไว้... สำคัญอยู่ที่ครูผู้สอนจะต้องสอนให้เข้าใจ สิ่งเหล่านี้คือสิ่งดีของเมืองไทย เรารักษาประเทศชาติมาได้รอดก็เพราะอาวุธต่าง ๆ เหล่านี้...

(สุจินต์ จารุรักษ์, 1 สิงหาคม 2540)

...ได้ครูแม่ในวิชานี้ก็ให้ไปสอนเด็ก...สอนที่สนใจจริง ๆ...

(ชานาญ เสตะกลัมภ์, 16 กันยายน 2540)

...สิ่งสำคัญคือใจครูนั้นเป็นอย่างไร มีความรัก ความศรัทธา มีความอยากจะเป็นครู มีความอยากถ่ายทอดวิชาอย่างน้อยแค่ไหน...ให้ดูเป็นว่าท่านลักษณะนี้ถูกต้องสวยงาม...ถ่ายทอดได้...

(ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง)

ดังนั้นในการที่จะจัดหาผู้ถ่ายทอดที่มีความรู้ความสามารถ หรือการผลิตผู้ถ่ายทอดที่มีความรัก ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในกระป๋องของอย่างแท้จริง จึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาดำเนินการ โดยเฉพาะในสถาบันผลิตครู

6.4.3 ผู้รับการถ่ายทอด

ผู้รับการถ่ายทอดนั้นแต่เดิมมาเป็นผู้ที่เรียนด้วยความสมัครใจ ความสนใจ ต่อมาเปลี่ยนเป็นการเรียนแบบบังคับ เพราะเป็นวิชาในหลักสูตรพลศึกษาที่สอนในสถานศึกษา สำหรับผู้รับการถ่ายทอดในอนาคตนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นดังนี้

...ถ้าเป็นไปได้ความเป็นพื้นฐานของอารยธรรมไทย ถ้าให้เด็กทุกคนได้สัมผัส ผมคิดว่าเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามความเป็นวิชาการและวิชาชีพเฉพาะนั้น มีความจำเป็นที่จะต้อง มีผู้ศึกษาในความลุ่มลึกอยู่...

(บุญช่วย โสวัตร, 6 มีนาคม 2541)

สำหรับความคิดในกลุ่มผู้สอนนั้นมีความคิดเห็น ดังนี้
 ...การสอนตั้งแต่ชั้นประถม ให้ผู้เรียนมีความรัก ความประทับใจ...

(ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง)

...เด็กไทยทุกคนควรเป็นกระบอกของ สถานศึกษาควรมีหลักสูตรทั้งประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา...

(ผู้สอนในสำนักดาบพุทธโฆสวรรัย)

ดังนั้นผู้รับการถ่ายทอดความรู้กระบอกของในอนาคต ควรแบ่งได้ 4 ลักษณะ คือ

1) นักเรียนที่เรียนในสถานศึกษา ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร นักเรียนในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ต้องได้รับการถ่ายทอดตามปกติ แต่ควรพิจารณาเพิ่มเติมคือ โรงเรียนใดที่มีความพร้อม มีครูที่มีความรู้ความสามารถ ควรจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนให้นักเรียนอื่น ๆ ที่สนใจได้มีโอกาสได้เรียนรู้ด้วย

นอกจากนี้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ถ้าโรงเรียนใดมีครูที่มีความรู้ความสามารถด้านกระบอกของจะสามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านกระบอกของให้แก่ผู้เรียนที่สนใจได้ ในระดับอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนวิชาการกระบอกของสามารถจัดให้กระบอกของเป็นวิชาเลือกในกิจกรรมพลศึกษาสำหรับผู้สนใจ รวมทั้งสามารถจัดเป็นกิจกรรมชุมนุมในมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

2) ผู้ที่ศึกษาเพื่อวิชาชีพกระบอกของ กรณีที่สองนี้เป็นผู้ที่ต้องการความชำนาญเป็นพิเศษเพื่อใช้ในการสอน หรือการเผยแพร่ความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นพิเศษมีหลักสูตรเฉพาะต่างจากผู้สนใจทั่วไป

3) ผู้ที่ศึกษาเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ เช่น การฝึกเพื่อใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ ฝึกเพื่อการแสดงละคร ควรจัดเป็นหลักสูตรเฉพาะของตนเอง ดังข้อมูลต่อไปนี้

...ควรมีการเปิดสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์...ต้องเก็บไว้ในต้นฉบับนาฏศิลป์...

(สนทนากลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์)

...กระบอกของกับโขนละครทักษะจะเอื้ออำนวยกัน เหมือนเป็นชิ้นเดียวกัน เพราะโขนมาจากกระบอกของกระบอกของก็เป็นแม่แบบของโขน...ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ท่าการรำจะเป็นมาตรฐาน...จะสอนได้ตรงตามจังหวะ...

(ชำนาญ เสดะกลัมภ์, 16 กันยายน 2540)

หรือการฝึกเพื่อใช้ในวิชาชีพทหาร ซึ่งมีความจำเป็นต่อการรบ ดังความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อยต่อไปนี้

...กำหนดให้เป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวประจำชาติ เช่นที่ประเทศเกาหลีกำหนดว่านักเรียนนายร้อยที่เกาหลี ใครไม่ได้สายดำเทควันโดจะไม่ให้จบการศึกษา...

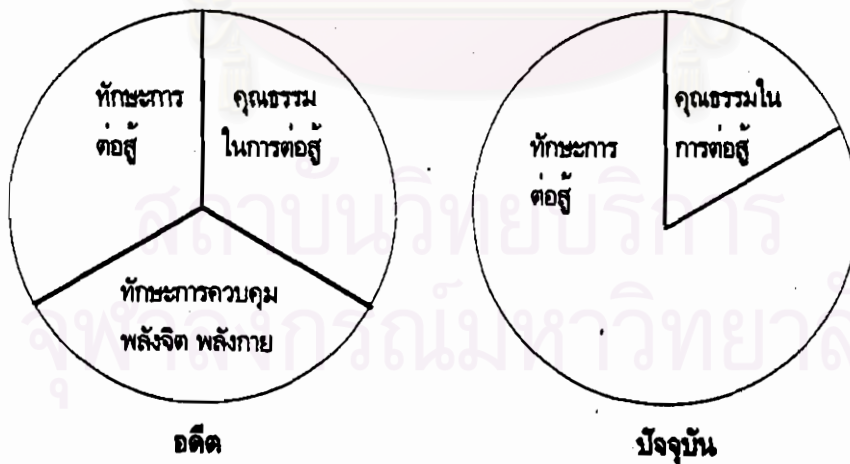
(สนทนากลุ่มโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า)

หรือจากความคิดเห็นของทหารที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเร่งรัดในสำนักดาบพู่ชงไชยวรยศ ที่กล่าวไว้ว่า...วิชาการต่อสู้ป้องกันตัวเป็นวิชาสำคัญสำหรับทหาร...สิ่งเหล่านี้เป็นเกราะป้องกันอันตรายให้กับทหาร เพราะต้องใช้ในการต่อสู้แบบประชิดตัว...จะเรียนการต่อสู้ของชาติอื่นก็ได้ แต่ต้องรู้ว่าเป็นของใคร และของไทยควรอนุรักษ์เอาไว้...

(สำนักดาบพู่ชงไชยวรยศ)

4) ผู้สนใจทั่วไป ได้แก่ บุคคลทั่วไป ทั้งนักเรียน นักศึกษา ประชาชนที่มีความสนใจต้องการศึกษาเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง เพื่อใช้ในการป้องกันตนเอง ใช้เป็นความรู้พิเศษ กลุ่มนี้ควรมีหลักสูตรเฉพาะเช่นเดียวกัน

6.4.4 ความรู้ที่ถ่ายทอด จากการศึกษาประวัติศาสตร์พบว่า วิชากระบี่กระบองเป็นวิชาที่มีลักษณะของความรู้ในตนเอง 3 ประการ คือ แบบแผนและทักษะการต่อสู้ การควบคุมพลังจิตกับพลังกาย และคุณธรรมในการต่อสู้ แต่ในปัจจุบันความรู้ที่ถ่ายทอดที่ผู้สอนให้ความสำคัญมีเพียงด้านเดียวคือ แบบแผนและทักษะการต่อสู้

แผนภาพที่ 4 ภาพแสดงความรู้วิชากระบี่กระบองในอดีตและปัจจุบัน

เนื่องจากในอนาคตผู้รับการถ่ายทอดมี 4 กลุ่ม ดังนั้นการจัดหลักสูตรจึงควรจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้ง 4 กลุ่ม สำหรับความรู้ของกระบี่กระบองในอนาคตควรมีอย่างน้อย 2 ส่วนเท่า ๆ กัน คือ

แบบแผนและทักษะการต่อสู้ และคุณธรรมในการต่อสู้ เพราะความรู้เกี่ยวกับการควบคุมพลังจิตควบคุมพลังกายในปัจจุบันจะหาผู้ที่มีความรู้จริงทางด้านนี้ได้ยาก ดังนั้นในการเรียนการสอนควรจะต้องประกอบด้วยเรื่องของแบบแผนการแสดงการต่อสู้ทั้งหมด ทักษะการต่อสู้ แบบแผนของดนตรี รวมทั้งการอบรมคุณธรรม และบริบทอื่น ๆ ของกระบี่กระบอง เช่น ประวัติศาสตร์ เหตุผลในการกระทำ เป็นต้น โดยการพิจารณาจัดนำหนักของเนื้อหา บริบทในเนื้อหา รวมทั้งความยากง่ายของเนื้อหา ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มต่อไป

เนื่องจากการสอนกระบี่กระบองที่ผ่านมาเป็นการสอนในส่วนของวิชาพลศึกษาที่เน้นประโยชน์ของการใช้กิจกรรมทางกายเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาร่างกายเป็นหลัก ทำให้ไม่ได้สอนส่วนอื่น ๆ ของวิชากระบี่กระบอง เช่น ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ชาติไทย รูปแบบการแสดง พิธีกรรมที่แสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อตามแบบแผนของคนไทยซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวิชากระบี่กระบอง เมื่อขาดการได้รับความรู้ในส่วนนี้ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นภาพรวมของวิชา จึงไม่รู้จักรับวิชากระบี่กระบองเท่าที่ควร และทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนกระบี่กระบอง ข้อมูลสนับสนุนจากพื้นที่ เช่น

...ควรมีการสอนเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของกระบี่กระบอง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของวิชา...

(โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม)

...อนุรักษ์เรื่องราวให้รู้ว่าเป็นแบบนี้แล้วเล่าประวัติศาสตร์ ให้เข้าใจว่าอาวุธเหล่านี้ภูประเทศชาติมา ต้องให้เขารู้...

(สำนักดาบศรีไตรรัตน์)

...สอนควรให้เด็กได้รู้สึกสนุก...หยิบเอาประวัติศาสตร์ตอนสำคัญ ๆ มายกตัวอย่าง เล่าให้เกิดความตื่นตัวประทับใจ... ถ้ามีการแสดงให้นำมาบรรยายประกอบการแสดง จะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพในอดีตของบรรพบุรุษเราต้องสู้อย่างไร มีความเสียสละ เหน็ดเหนื่อย แค้น เจ็บปวดแค้นไหน ...ถึงจะสมกับคำว่า "เป็นไทย"...

(ผู้เชี่ยวชาญกรมพลศึกษา)

นอกจากนี้ข้อมูลสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้คือ

...เวลาเรียนกระบี่กระบองไม่ได้เรียนเนื้อหาของกระบี่กระบองอย่างเดียว แต่เราเรียนบริบทของเขาด้วย เช่น ไหว้ครู ทำไมมีท่าต่าง ๆ...

(นพดล เจนอักษร, 6 มีนาคม 2541)

ดังนั้นการจัดเนื้อหาและลำดับชั้นในการเสนอเนื้อหาวิชาการที่มีกระบวนจึงควรได้รับการพิจารณาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มอย่างรอบคอบ

6.4.5 วิธีการถ่ายทอด

วิธีการถ่ายทอดควรจะต้องยึดตามจุดประสงค์ของการถ่ายทอด คือ สอนให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง และเป็นสื่อในการพัฒนาผู้เรียนได้ สิ่งที่สำคัญประการแรก คือ การให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของวิชาที่เรียน ทั้งในด้านความสำคัญในการแสดงความเป็น "ไทย" ของชาติ และความสำคัญในชีวิตประจำวัน

ผู้เชี่ยวชาญกรมพลศึกษาได้เล่าถึงความรู้สึกประทับใจในคำสอนของอาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ในขณะที่เรียนในสถาบันฝึกหัดครูพลศึกษาว่า

...ท่านบอกว่าพ่อฉัน แม่ฉัน บรรพบุรุษของฉันเป็นครูสอนกระบี่ วิชานี้เป็นวิชาป้องกันชาติ บ้านเมือง เป็นวิชาที่คนไทยน่าจะต้องภาคภูมิใจ แล้วทุกคนที่เรียนก็ต้องเรียนด้วยความเคารพเรียนด้วยความรำลึกนึกถึงบรรพบุรุษของเรา ท่านจะอบรมอย่างนี้ทุกชั่วโมง ที่มาจะอบรมให้เห็นความสำคัญของวิชานี้เป็นวิชาชั้นสูงเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินเขาเรียน...เธอเป็นคนโสดที่ได้เรียน ให้อุไรด้วย...

(วิชิต ชีเชิญ, 23 กันยายน 2540)

ความสำคัญและความภาคภูมิใจในวิชาที่จำเป็นต้องกล่าวถึงเป็นประการแรก จากนั้นก็ต้องสอนให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้มีเหตุผลในการกระทำกิจกรรมแต่ละประเภท

...การสอนควรสอนการต่อสู้ให้สามารถนำไปใช้ได้จริงไม่ใช่เพื่อการแสดง...

(ผู้สอนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า)

...เวลานี้สอนอยู่ในโรงเรียนทำไมสอนรำ...จบ เด็กก็ไม่อยากเรียน ทำอย่างไรสอนแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้าง.....ต้องสอนตามกาลสมัย สอนอย่างไรให้เด็กเข้าใจง่าย...ภายในหนึ่งคาบให้เขาสามารถไปป้องกันตัวได้...

(ผู้สอนในสำนักดาบศรีไตรรัตน์)

...การสอนต้องสอนท่าหลักที่จะนำไปสู่ทำการต่อสู้จริง..ทำอย่างไรจึงจะทำอันตรายคู่ต่อสู้ได้ ทำอย่างไรจึงจะป้องกันปลอดภัยได้...

(ผู้เชี่ยวชาญกรมพลศึกษา)

...วิธีสอนควรปรับให้เหมาะสม สอนให้สนุก...

(โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม)

จากการสอนที่เน้นความสำคัญของวิชาและความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ป้องกันตัวแล้ว สิ่งที่สำคัญต่อมาคือกิจกรรมการสอน ซึ่งการที่จะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย นำไปใช้ได้จริงนั้น จำเป็นต้องมีครูที่เป็นสื่อต้นแบบที่ดีทั้งด้านความสามารถในวิชาการ ในการถ่ายทอดความรู้ และในการเป็นแบบอย่างของความคิด ความเชื่อ ความประพฤติ รวมทั้งมีความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในทุก ๆ ด้าน

การจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้วิจัยมีความคิดว่า ถ้าต้องการจัดให้วิชากระบี่กระบองเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีความสนใจในเบื้องต้น จัดเพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของกระบี่กระบองต่อความเป็นชาติไทย สามารถกระทำได้โดยใช้แนวความคิดของตนเองการสอนแบบบูรณาการ (thematic approach) ระหว่างวิชาได้ เนื่องจากวิชากระบี่กระบองมีเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์และสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ ได้ โดยได้เสนอความคิดนี้ต่อที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 6 มีนาคม 2541 และได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

วิชาภาษาไทย

วิชาภาษาไทยที่กำหนดในหลักสูตร มีจุดประสงค์ส่วนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนมีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักเลือกอ่านหนังสือ เห็นคุณค่าในวรรณคดี จึงได้มีการจัดหลักสูตรให้ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียน นอกจากนี้ยังมีวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น จากวิชาภาษาไทยนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าจะให้มีการสนับสนุนหรือส่งเสริมวิชากระบี่กระบองผ่านวิชาภาษาไทยอาจจะกระทำได้โดย

1. การมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านวรรณคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรบ โดยให้หัวข้อในการศึกษา เช่น การมีคุณธรรมของนักรบ การแต่งกาย การเดินทัพ ความเชื่อ พิธีกรรม และนำมาวิเคราะห์ วิจารณ์ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ด้านคุณธรรมที่จำเป็นในอดีต และมีความสำคัญต่อปัจจุบัน ด้านความเชื่อทางศาสนา เป็นต้น ตัวอย่างวรรณคดีที่ใช้ศึกษาได้ ได้แก่ ราชาริราช ลิลิตตะเลงพ่าย รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

2. การมอบหมายให้ผู้เรียนแต่งบทละครประวัติศาสตร์เพื่อใช้ในการแสดงกระบวนกระบองเป็นการฝึกทักษะในการจินตนาการ และการเขียนเรียงความ การสอนนี้สามารถสอดแทรกความรู้ทางด้านวัฒนธรรมไทย คติความเชื่อของคนไทย เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและซาบซึ้งในความเป็นไทยได้มากขึ้น

วิชาศิลปะศึกษา

วิชาศิลปะศึกษา มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปะ เห็นคุณค่า และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองในวิชาศิลปะศึกษานี้ ประกอบไปด้วยส่วนของศิลปะไทย นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ซึ่งทั้งสามส่วนนี้สามารถนำมาสนับสนุนในการเรียนวิชากระบวนกระบองได้ดังนี้

ศิลปะไทย ผู้สอนอาจจะอธิบายเรื่องของลายไทย ในการตกแต่งเครื่องอาวุธ ลักษณะความงามของการออกแบบอาวุธไทยประเภทต่าง ๆ ทั้งจากของจริง จากภาพในจิตรกรรมฝาผนัง รวมทั้งสอดแทรกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ความเชื่อที่แฝงอยู่ในการตกแต่งเครื่องอาวุธ วิธีการตกแต่งอาวุธของช่างไทย เช่น การลงรักปิดทอง เป็นต้น

ดนตรีไทย ในการศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีไทย วงดนตรี และเครื่องดนตรี รวมทั้งเพลง อาจนำเรื่องของวงปี่ชวา กลองแขก และเพลงที่ใช้ในการแสดงกระบวนกระบองมาสอนให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จัก ให้อรรถกถาและความสำคัญของจังหวะดนตรีที่มีต่อการต่อสู้ป้องกันตัวกระบวนกระบอง ทั้งในด้านความสำคัญต่อความงามของการรำยาว และความเข้าใจในการต่อสู้ และอาจโยงถึงวัฒนธรรมไทยที่มีการใช้วงปี่ชวา กลองแขก ในการเสด็จทางชลมารคในสมัยอยุธยา หรือในพิธีกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย

นาฏศิลป์ไทย ในการศึกษาเรื่องของจังหวะ ทำท่าตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย สามารถสอดแทรกเรื่องของท่ารำในกระบวนกระบองได้ ตั้งแต่ท่าของการขึ้นพรหม และการรำอาวุธ เพื่อให้ได้ท่าที่งดงามตามแบบของนาฏศิลป์ไทย นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถอธิบายความเชื่อมโยงของท่ารำกระบวนกระบองกับการเล่นโขน หรือท่าต่าง ๆ ในละคร เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ

วิชาพลศึกษา

วิชาพลศึกษาจัดอยู่ในหมวดวิชาพลานามัย หมวดวิชาพลานามัยจัดขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการออกกำลังกาย มีความสามารถในการพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางกายและทางจิต มีระเบียบวินัย นำใจหนักกีฬา กระบวนกระบองได้จัดเป็นวิชาบังคับแก่น และบังคับเลือก และเลือกเสรีอยู่แล้วในหลักสูตรพลศึกษา สำหรับผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษา อย่างไรก็ตามการสอนควรสอนให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการออกกำลังกาย และเพื่อความสามารถในการใช้ป้องกันตัวได้ในชีวิตจริง รวมทั้งแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของทักษะในกระบวนกระบองที่สามารถถ่ายทอดโยงสู่การเรียนกีฬาสากลได้ อันจะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของกระบวนกระบองที่มีต่อสภาพปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

วิชาสังคมศึกษา

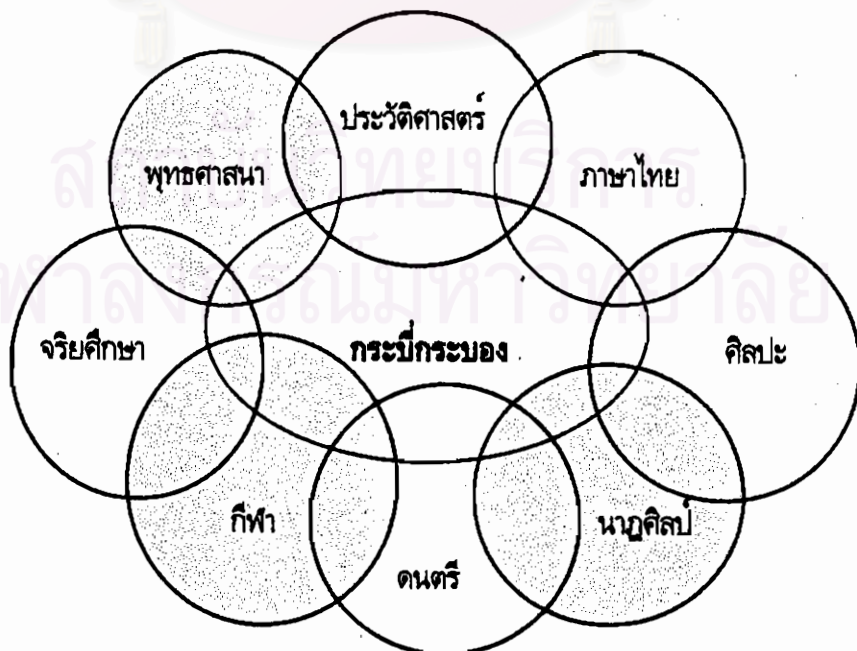
วิชาสังคมศึกษามีจุดประสงค์ส่วนหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม หลักธรรมของศาสนา ตระหนักในคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมไทย หลักธรรมและคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม ในกลุ่มวิชาสังคมนี้จะประกอบด้วยเรื่องของประวัติศาสตร์ไทย จริยธรรม พุทธศาสนา ซึ่งมีส่วนในการเสริมความรู้ในวิชากระบี่กระบองได้ ดังนี้

ประวัติศาสตร์ไทย ผู้เรียนสามารถศึกษาตัวอย่างเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความสามารถ ความกล้าหาญ ความเสียสละ ความอดทน เพื่อการสร้างชาติของบูรพมหากษัตริย์ไทย และบรรพบุรุษไทยทั้งหลาย เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และเกิดความรักชาติ

จริยธรรม ศึกษาข้อควรปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวบุคคล เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม สามารถนำข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ ของการเป็นนักสู้ที่ดี ขึ้นมาเป็นหัวข้อในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

พุทธศาสนา ในส่วนที่เกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา สามารถนำมาอธิบายในส่วนต่าง ๆ ของการสอนวิชาการต่อสู้ได้ เช่น หลักของพรหมวิหารสี่ ที่มีความสัมพันธ์กับท่าการขึ้นพรหม เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนสามารถนำพิธีกรรมต่าง ๆ ที่พบในศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองมาใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความสัมพันธ์ของพิธีกรรมกับศาสนามากขึ้น

ลักษณะของการบูรณาการความรู้ สามารถแสดงให้เห็นได้ดังภาพ

แผนภาพที่ 5 ภาพแสดงลักษณะการบูรณาการความรู้กระบี่กระบอง

วิธีการสอนแบบบูรณาการความรู้ อาจกระทำได้อดังนี้

1. การหลอมรวมหรือสอดแทรก กระทำโดยให้วิชากระบวนกรของเป็นวิชาแกน ครูที่สอนจะสอดแทรกความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ดนตรี ฯลฯ เข้าไปในวิชากระบวนกรของในช่วงเวลาของการสอนนั้น ดำเนินการโดยครูคนเดียว

2. การสอนแบบหลายวิชามารวมกัน กระทำโดยครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือ 2 วิชาขึ้นไปมาร่วมกันคิด หัวเรื่องร่วมกัน และวางแผนการสอนร่วมกัน เช่น การวางหัวเรื่อง "นักรบไทย" อาจจะนำวิชาประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ศิลปะ พลศึกษา ดนตรี มาวางแผนให้ผู้เรียนค้นหาคำความรู้เกี่ยวกับนักรบไทยในหัวข้อต่าง ๆ เป็นต้น

การสอนในลักษณะของบูรณาการนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร และครูผู้สอนที่จะทำความเข้าใจ และเห็นความสำคัญ อย่างไรก็ตามวิธีสอนแบบสอดแทรกโดยครูพลศึกษาเองเป็นทางเลือกที่พอจะดำเนินการได้ในเบื้องต้น

6.4.6 สื่อที่ใช้ในการถ่ายทอด

การถ่ายทอดความรู้ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบวนกรของทั้งในอดีต และปัจจุบันพบว่า สื่อที่ใช้คือสื่อต้นแบบจากครูบ้าง จากรุ่นพี่ที่มีความสามารถบ้าง ไม่มีการบันทึกความรู้ไว้เป็นหลักฐาน ส่วนมาใช้ในการจำต่อ ๆ กันมา ทำให้ความรู้ที่ถ่ายทอดต่อนั้นอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ สำหรับหลักฐานวิชากระบวนกรของที่เป็นตำราต้นฉบับในปัจจุบันเป็นเอกสารของอาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา จัดทำขึ้นในปี พ.ศ.2513 เอกสารที่เผยแพร่ภายหลังฉบับนี้จะยึดตามแนวทางของอาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ทั้งสิ้น สำหรับในสำนักอื่น เช่น พุทธโชสวรัย ศรีไตรรัตน์ บ้านช่างหล่อ จะไม่มีการบันทึกเอกสารหรือจัดทำสื่อชนิดอื่น สิ่งที่ควรดำเนินการในอนาคตคือ การจัดรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ลงในสื่อสมัยใหม่ เช่น วิกิพีเดีย คอมพิวเตอร์ รวมทั้งการจัดทำเอกสารตำราเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

...สื่อต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องทำให้ทันกับยุคสมัย หากสามารถมีข้อมูลในอินเทอร์เน็ตได้
ยิ่งดี ใครสนใจก็สามารถหาคำความรู้ได้...

(ผู้เชี่ยวชาญกรมพลศึกษา)

...ควรมีการบันทึกข้อมูลไว้ในวิกิพีเดีย หรือคอมพิวเตอร์...

(ผู้เรียนในสำนักดาบพุทธโชสวรัย)

...มีการจัดทำเอกสาร หรือบันทึกภาพวิดีโอทัศน์ไว้เผยแพร่...

(ผู้เรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์)

...ควรรบันทึกวิดีโอทัศน์ไว้เพื่อรักษาท่ารำต้นแบบไม่ให้สูญหายว่าในสมัยโบราณมีท่าทางแบบนี้...

(ผู้เรียนในโรงเรียนเจ้าพระยาวิชาเยนทร์)

...ควรจัดทำวิดีโอทัศน์ท่าไม้รำที่ถูกต้อง และฉายให้ผู้เรียนได้ชมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจำลักษณะท่าทางต่าง ๆ ได้อย่างติดตา...

(ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง)

แต่ถึงจะมีสื่อที่ทันสมัยอย่างไรก็ตาม แต่สื่อสำคัญที่จำเป็นต้องดำรงอยู่และมีอยู่อย่างมีคุณภาพ คือ "สื่อบุคคล" ซึ่งเป็นสื่อต้นแบบทั้งด้านความรู้ความสามารถ และการปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้รับการถ่ายทอดความรู้

6.4.7 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นในการถ่ายทอดความรู้ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบอง โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีครูที่มีความพร้อมทั้งความรัก ความศรัทธา และความเข้าใจในการสอน ควรจะมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะการเรียนกระบี่กระบองเฉพาะในชั่วโมงพลศึกษาในหลักสูตรปัจจุบันไม่สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องกระบี่กระบองได้ทั้งหมด จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เช่น ชมรมเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีโอกาสศึกษาความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ เช่น การแสดง นิทรรศการ เป็นต้น กิจกรรมเสริมเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสนใจและช่วยสร้างให้เกิดความเข้าใจในวิชากระบี่กระบองมากขึ้น ดังข้อมูลต่อไปนี้

...ควรมีการจัดแสดงบ่อยครั้ง... เพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลภายนอกมาสนใจเล่นกระบี่กระบอง อาจออกแสดงตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสนใจ.....มีการจัดนิทรรศการจัดการบรรยายให้ความรู้แก่คนทั่วไป และนักศึกษา...

(ผู้เรียนในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง)

...จัดการแสดงนอกสถานที่ให้คนได้ชมบ้าง เพื่อดึงดูดความสนใจ...

(ผู้เรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์)

2) **ทัศนคติ** หมายถึง การมีทัศนคติต่อวิชากระบี่กระบองในด้านคุณประโยชน์ของวิชา เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต และทัศนคติในด้านของวัฒนธรรมไทย

3) **ทักษะ** หมายถึง ทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญในการต่อสู้กระบี่กระบองที่ผู้เรียนควรจะต้องได้เรียนรู้

การวัดและประเมินผล ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านนี้ รวมทั้งจะต้องมีการวัดและประเมินผลในส่วนของคุณลักษณะไทย และคุณค่า ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้เรียนด้วย การวัดและประเมินผลดังกล่าว ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ อาจจะเป็นการวัดผลทางอ้อมมากกว่าทางตรง

จากกระบวนการถ่ายทอดทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว แนวทางในการพัฒนาและเผยแพร่ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยในอีกลักษณะหนึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญ และครูกระบี่กระบองร่วมสมัยได้ให้ข้อเสนอแนะคือ

การจัดตั้งสถาบันที่รับผิดชอบทางด้านกระบี่กระบองโดยเฉพาะ

เป็นสถาบันที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของมาตรฐานทางวิชาการของวิชากระบี่กระบองให้มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ รับผิดชอบมาตรฐานของผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านกระบี่กระบอง และรับผิดชอบด้านการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องทางด้านกระบี่กระบอง ดังนี้

...รากฐานในการศึกษา นักวิชาการ...ผู้บริหาร...อาจจะตั้งรากฐานที่จะเป็นสถาบันกระบี่กระบองแห่งชาติต่อไป...

(สิริชัยชาญ พักจำรูญ, 6 มีนาคม 2541)

...เดิมทีเดิวนั้นวิชากระบี่กระบองเป็นวิชาประกอบ เพราะฉะนั้นอย่างไรเสียสังคมก็ไม่เห็นความสำคัญ แต่ในขณะเดียวกันในการที่จะสร้างตัวเองให้สำคัญนั้นก็ต้องมีมาตรฐานด้วย เพราะฉะนั้นความเป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการก็ดี ความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพก็ดี ทำอย่างไรจึงจะเกิดความชัดเจน...

...มีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาในความลุ่มลึกอยู่ คงจะต้องมีหลักสูตรสักชนิดหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งที่จะต้องศึกษาในความลึกในองค์ความรู้ของเขา และผมมีความเชื่อมั่นในความเป็นมาตรฐานของศักยภาพในเชิงศัพท์ เฉพาะกระบวนการถ่ายทอดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ...อาจจะรวมเป็นบรรทัดฐานที่สมบูรณ์ในการสร้างองค์ความรู้ในระดับที่ตั้งเป็นสถาบัน และบรรทัดฐานทางการศึกษาต่อไป...

(บุญช่วย โสวัตร, 6 มีนาคม 2541)

2) **ทัศนคติ** หมายถึง การมีทัศนคติต่อวิชาการระบบองในด้านคุณประโยชน์ของวิชา เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต และทัศนคติในด้านของวัฒนธรรมไทย

3) **ทักษะ** หมายถึง ทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญในการต่อสูกระบบองที่ผู้เรียนควรจะทำได้
เรียนรู้

การวัดและประเมินผล ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้านนี้ รวมทั้งจะต้องมีการวัดและประเมินผลในส่วนของคุณลักษณะไทย และคุณค่า ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้เรียนด้วย การวัดและประเมินผลดังกล่าว ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ อาจจะเป็นการวัดผลทางอ้อมมากกว่าทางตรง

จากกระบวนการถ่ายทอดทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว แนวทางในการพัฒนาและเผยแพร่ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยในอภิลักษณ์ะหนึ่งของผู้เชี่ยวชาญ และครูกระบบองร่วมสมัยได้ให้ข้อเสนอแนะคือ

การจัดตั้งสถาบันที่รับผิดชอบทางด้านกระบบองโดยเฉพาะ

เป็นสถาบันที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของมาตรฐานทางวิชาการของวิชาการระบบองให้มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ รับผิดชอบมาตรฐานของผู้ที่มีวิชาชีพทางด้านกระบบอง และรับผิดชอบด้านการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องทางด้านกระบบอง ดังนี้

...รากฐานในการศึกษา นักวิชาการ...ผู้บริหาร...อาจจะตั้งรากฐานที่จะเป็นสถาบันกระบบองแห่งชาติต่อไป...

(ศิริชัยชาญ พักจำรูญ, 6 มีนาคม 2541)

...เดิมทีเดิวนั้นวิชาการระบบองเป็นวิชาประกอบ เพราะฉะนั้นอย่างไรเสียสังคมก็ไม่เห็นความสำคัญ แต่ในขณะที่เดียวกันในการที่จะสร้างตัวเองให้สำคัญนั้นก็ต้องมีมาตรฐานด้วย เพราะฉะนั้นความเป็นมาตรฐานในเชิงวิชาการก็ดี ความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพก็ดี ทำอย่างไรจึงจะเกิดความชัดเจน...

...มีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาในความลุ่มลึกอยู่ คงจะต้องมีหลักสูตรลักษณะหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งที่จะต้องศึกษาในความลึกในองค์ความรู้ของเขา และผมมีความเชื่อมั่นในความเป็นมาตรฐานของศักยภาพในเชิงศัพท์ เฉพาะกระบวนการถ่ายทอดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ...อาจจะรวมเป็นบรรทัดฐานที่สมบูรณ์ในการสร้างองค์ความรู้ในระดับที่ตั้งเป็นสถาบัน และบรรทัดฐานทางการศึกษาต่อไป...

(บุญช่วย โสวัตร, 6 มีนาคม 2541)

...วิทยาลัยพลศึกษา ก็จะเป็นตัวหลักตัวหนึ่ง มีศูนย์ให้เยาวชนที่สนใจเข้าฝึกฝน เข้าไปเรียน...คงต้องมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะจัดเป็นระบบขึ้นมาแล้ว มีหลาย ๆ วิชา เข้ามาอยู่ในระบบของการจัดการ...ควรเป็นสมาคม หรืออาจเป็นชมรม...

(วิชิต ชีเชิญ, 23 กันยายน 2540)

...ต้องมีหน่วยงานที่สนับสนุนให้อยู่ตัวได้ เพราะต้องลงทุนสถานที่ อุปกรณ์ ภาครัฐควรให้การสนับสนุน...

(ชำนาญ เสดะกลัมภ์, 16 กันยายน 2540)

...ควรมีมาตรฐาน หรือระดับของหลักสูตรการเรียนที่แน่นอน...

(โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า)

...มีมาตรฐาน คืออยู่อย่างมีความสำคัญ ด้วยความเข้าใจของบุคคลว่าวิชานี้มีความสำคัญอย่างไร ...ปัจจุบันเน้นการแสดงเป็นหลักมองภาพออกมาเป็นนักเดินกินรำกิ้น มันเสียมาก ๆ เลย บรรพบุรุษเราไม่ได้สร้างภาพตรงนั้น...กระบี่กระบองคือวิชาแขนงหนึ่งที่ใช้ปกป้องประเทศ ปกป้องบ้านเมือง ปกป้องความสงบสุข ปกป้องร่างกาย จากการเข้ามาทำร้าย...

(ผู้สอนในสำนักดาบพุทธโธสวรรัย)

จากข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญท่านได้พิจารณาว่า วิชากระบี่กระบองควรมีสถาบันที่รองรับในด้านของการพัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกต้องและมาตรฐานในวิชาชีพ เพื่อจะสามารถทำให้งานด้านกระบี่กระบองอันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง เพราะในปัจจุบันนอกจากการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเผยแพร่ความรู้กระบี่กระบองมีน้อยมาก ผู้ที่มีความสนใจต้องการเรียนจะไม่สามารถหาที่เรียนได้ นอกจากนี้วิทยาลัยพลศึกษา หรือศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัดต่าง ๆ ควรเป็นสถานที่เผยแพร่ความรู้ด้านกระบี่กระบองให้แก่ผู้ที่สนใจได้ส่วนหนึ่ง และหน่วยงานนี้ควรรับผิดชอบดำเนินการพิจารณาจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละระดับด้วย

จากการศึกษาศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวในอดีต และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองในปัจจุบันจะพบว่า ในอดีตนั้นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นทั้งความจำเป็นในการดำรงชีวิตเพื่อการอยู่รอด เป็นความจำเป็นในการเคลื่อนสถานะทางสังคม มีส่วนในด้านเศรษฐกิจ และมีความผูกพันกับหลักการดำเนินชีวิตตามแนวพุทธศาสนา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมไทย ความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เศรษฐกิจ และความเชื่อทางศาสนานี้เองที่ทำให้ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวดำรงอยู่ในสังคม

ได้อย่างมั่นคง เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบันการดำรงชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองอีกต่อไป และจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ผ่านมาทำให้ศิลปะการ ต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองเหลือเพียงภาพของการแสดงการต่อสู้ เป็นเพียงการรักษารูปแบบทางวัฒนธรรม จึงทำให้บุคคลทั่วไปคิดว่า กระบี่กระบองไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งได้มีความรู้ด้านการ ป้องกันตัวจากต่างประเทศมาดึงดูดความสนใจของคนในยุคนี้ไป ทางด้านเศรษฐกิจ ในปัจจุบันศิลปะการ ต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากนัก ทางด้านความเชื่อ และความศรัทธาในศาสนาในปัจจุบันยังดูห่างไกลจากผู้เรียนมากขึ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันศิลปะ การต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองแทบไม่มีส่วนสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคนในสังคม การที่จะทำ ศิลปะ การต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองดำรงอยู่ได้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนไทยให้มีความเป็นคนไทยที่ สมบูรณ์ในด้านของการรักและภูมิใจในความเป็นไทย มีหลักธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะทำ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวกระบี่กระบองเข้ามามีส่วนสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตในสังคม มีความหมายในด้านเศรษฐกิจ และมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในทางศาสนา ดังข้อมูลที่เสนอมาข้างต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย